

DOI 10.31909/26168812.2020-(48)-6

УДК 378.22:81'243

Анастасія БРАЖНИКОВА*

**РЕСУРСИ ЕМПАУЕРМЕНТ-ПЕДАГОГІКИ:
АКТИВІЗАЦІЯ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ РОЗВИТКУ ЇХ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ**

Стаття присвячена актуалізації проблематики академічної мобільності у сучасному просторі вищої освіти України як засіб підвищення іншомовної компетенції здобувачів вищої освіти, конкретизації у цьому плані ресурсів іншомовної компетенції, переваги мотиваційного підходу до академічної мобільності та шляхи підвищення самомотивації як домінанти емпauerмент-педагогіки. Визначається роль педагога ЗВО у сучасних умовах стимулювання академічної мобільності у якості засобу підвищення іншомовної компетенції здобувачів вищої освіти засобами емпauerмент-педагогіки.

Ключові слова: академічна мобільність, іншомовна компетенція, емпauerмент-педагогіка, мотивація навчання.

Постановка проблеми. Інтеграційні процеси, що відбуваються в світовому співтоваристві у всіх сферах людської діяльності торкнулися також системи вищої освіти. На даний період формується єдиний світовий освітній простір, який передбачає зростання мобільності здобувачів освіти і співпраці викладачів університетів різних країн, що сприятиме досягненню успіхів у цивілізаційних переворотях у соціумі через успішність особистості в професії, поліпшенню системи працевлаштування випускників ЗВО, підвищенню статусу цих країн в сфері освіти.

Відповідно однією з основних умов організації мобільності здобувачів освіти поряд з навчально-організаційними заходами, партнерством ЗВО, здійсненням інформаційної підтримки є забезпечення якісної іншомовної підтримки. При цьому в рамках інтенсифікації міжкультурних зв'язків особливого значення набуває розвиток міжкультурної комунікативної компетенції, що включає в себе не тільки базові мовні і мовленнєві навички, а й знайомство зі звичаями і традиціями країни досліджуваної мови.

М. Мелманн та О. Пометун розкривають особливості освіти для сталого розвитку як педагогічної системи, в якій ставляться новопосталі завдання, сукупність останніх і містить емпauerмент-педагогіка, йде пошук їхнього розв'язання шляхом використання більш конструктивних підходів. Зазначимо, що теоретичні та прикладні основи емпauerменту висвітлено в дослідженнях М. Бассі, А. Сикало, Н. Гавриш, Е. Саприкіна, де науковці визначають, що саме освіта для сталого розвитку містить єдині механізми стимуляції особистісного та кар'єрного зростання, процесів самовдосконалення, самоосвіти протягом усього життя та сприяє розв'язанню проблемних питань.

Освітні аспекти розвитку академічної мобільності особистості добре описані такими науковцями як В.І. Байденко, Ф.О. Бордовський, Л.О. Вербицька, В.І. Веряскіна, Є.Н. Геворкян, О.Н. Джурицький, І.А. Зимня, Дж. Б. Зновенко, Т. Н. Крайнов, О.Ю. Львов, Н.О. Селезньова, Б. Андріс, М. Франко, Дж. В. Крон, П. Ніборг, Дж. Річардсон, А. Андерхілл та ін. Учені вже дійшли згоди відносно доцільності осмислення іншомовної культури в якості суттєвої передумови якісної освіти особистості в цілому і успішності академічної мобільності, зокрема.

Концепція навчання іншомовної компетенції представлена у роботах І.Л. Біма, Н.В. Баграмової, Н.Д. Гальскової, І.А. Зімньої, Є.С. Полат, Є.І. Пассова.

*Бражнікова А. – аспірантка, Ізмаїльський державний гуманітарний університет, Україна, anastasiabrazhnikova53@gmail.com, OrcID 0000-0003-1008-5274.

Наукові завдання статті. У сучасній науковій літературі є публікації, які присвячені розгляду академічної мобільності як явищу, формам реалізації та перевагам такого методу. Встановлено вплив академічної мобільності на іншомовну компетенцію здобувачів вищої освіти, натомість відкритим залишається сукупність питань, котрі мають принципово важливе значення, адже пов'язані із тим, якою методологічною системою слід впроваджувати академічну мобільність у інституції вищої школи, як саме введення такого процесу буде сприйняте здобувачами вищої освіти та як зробити це комфортним чином для усіх учасників учбового процесу. Отже, ми бачимо явне протиріччя поміж наявною теорією та відсутністю визначення методологічного орієнтованого умотивування академічної мобільності, а як засвідчує практика це утруднює імплементацію теоретичного знання в освітніх працях сучасної вищої школи.

Мета статті полягає у розширенні наукових уявлень про компетенцію здобувачів вищої освіти, а також залучення засобів емпіричної педагогіки як методологічне підґрунтя результативного розвитку академічної мобільності через удосконалення іншомовної компетенції здобувачів вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Більшість сучасних ЗВО залучено в міжнародну діяльність, в ході якої реалізуються зміни структури; модернізується зміст освітніх програм, удосконалюються технології, форми і методи навчання, взаємини професійних навчальних закладів і ринку праці переходять на новий рівень. Відкритість сучасних ЗВО і доступ до багатого досвіду зарубіжжя, звісно, сприяють освітнім інтеграційним процесам. Якість і затребуваність пропонованих освітніх послуг розглядається Андрущенко В., Кремень В., Луговим В. та ін. як фактор розвитку конкурентоспроможності ЗВО. При цьому саме міжнародна академічна мобільність однозначно визнається¹ необхідною умовою продуктивного розвитку освіти і науки, невід'ємною складовою діяльності ЗВО, що дозволяє вирішувати наступні завдання: активізації участі в міжнародних проектах, створення у вищій школі багатомовного середовища, інтенсифікації розвитку імпорту та експорту освітніх послуг, інтеграції в науковий міжнародний освітній простір.

Ключовим завданням університетської освіти є професійне становлення фахівця, самоідентифікація його особистості з професією. На етапі освоєння особистістю майбутньої професії актуалізовано прогресивний професійний розвиток, який описується через поняття професійної компетентності. До факторів, що визначають ключові компетенції фахівця, відносяться глобалізація освіти і академічна мобільність, розширення сфери професійної діяльності у зв'язку зі збільшенням кількості і збагаченням змісту контактів із представниками інших культур; необхідність вільного володіння іноземними мовами і знаннями культури країни, використання сучасних інформаційних технологій у професійній діяльності, потреба в постійному підвищенні кваліфікації, нових освітніх послугах для розвитку конкурентоздатності фахівців на світовому ринку. Як переконує передовий досвід, у діяльності фахівців надзвичайну важливість набувають не стільки власне спеціальні знання, скільки загальна здатність до організації комунікації в професійній сфері в різноманітних соціально-економічних умовах з представниками різних професійних спільнот і культур.

Отже, академічна мобільність передбачає трансформування діяльності здобувачів вищої освіти чи викладачів-науковців у інші освітні установи, що мають сумісну програму навчання або досліджень на тривалий, але обмежений період часу (семестр, навчальний рік)². Як відомо, академічна мобільність здійснюється як між ЗВО однієї країни, так і між соціальними інституціями інших країн, але на відміну від стажування, людина, що бере участь в даному процесі, проходить повноцінний курс навчання і, по поверненню в

¹ Гетманская М.Ю. (2016) Образовательные программы по лингвокраеведению как средство формирования профессиональных и общекультурных компетенций в практике обучения русскому языку. *Университетские чтения-2016: Материалы научно-методических чтений ПГЛУ*. С. 131-135.

² Володина Е.В. (2014) Систематизация форм академической международной мобильности студентов. *Вестник Челябинского государственного университета*. Выпуск № 2. С. 93-102.

основну вищу школу, де вона поступила і де планує отримати відповідний диплом, цей курс навчання зараховується як засвоєний впродовж семестру або навчального року.

Гарантуючи право вибору основних і додаткових навчальних дисциплін і форм навчання, а також право на самовизначення в змісті освіти, параметри Болонського процесу забезпечують тим самим той рівень академічної свободи, який необхідний для створення творчої атмосфери для здобувачів вищої освіти, а також використання новітніх методів навчання і викладання.

Варто зазначити, що академічна мобільність може бути зовнішньою і внутрішньою. Так, зовнішня академічна мобільність – навчання здобувачів освіти, проведення досліджень і робота викладачів і співробітників вітчизняних університетів в ЗВО і наукових установах за кордоном. Щодо внутрішньої академічної мобільності, то йдеться про навчання здобувачів освіти, проведення досліджень і робота викладачів і співробітників університету в провідних вітчизняних університетах і наукових центрах (можливо, із залученням зарубіжних професорів)³.

Саморефлексія практики у цьому відношенні переконує в тому, що академічна мобільність сприяє формуванню освітнього і професійного досвіду її учасників, так як за допомогою занять з іноземними викладачами і професорами здобувачі вищої освіти отримують інформацію про інші освітні технології, а також мають можливість удосконалювати свої навички безпосереднього спілкування з представниками інших країн.

Однак на шляху реалізації тих безмежних можливостей, які відкриваються перед молодими людьми в даний час в плані отримання та вдосконалення своєї освіти, стоїть проблема недостатньо високого рівня володіння мовою. Неодмінною умовою участі здобувачів вищої освіти в короткострокових або довгострокових програмах навчання за кордоном є високий рівень володіння іноземною мовою. Адже ж мова постає певною системою, а мовлення як реалізація цієї системи. Констатується практикою немовних закладів вищої освіти про те, що кількість здобувачів, готових скористатися наданими можливостями, щодо набуття іншомовної підготовки досить невелика. Як показує досвід, низький рівень володіння іноземними мовами здобувачів вищої освіти і випускників вітчизняних ЗВО стрімко набуває стримуючого фактору на шляху зростання міжнародної активності ЗВО в цілому і розвитку міжнародного співробітництва між факультетами, кафедрами, здобувачами вищої освіти, аспірантами і вченими українських і зарубіжних ЗВО, участі в програмах обміну та стажуваннях.

Як відомо, підготовка здобувачів вищої освіти до академічної мобільності здійснюється через декілька шляхів, основним з яких є формування іншомовної та іншопольованої компетенції задля можливості реалізації передусім соціально-освітніх програм такої мобільності.

Стратегічною метою в навчанні іноземних мов здобувачів вищої освіти виступає розвиток професійної іншомовної компетенції та здатності до міжкультурного спілкування для особистісної та професійної взаємодії. Для досягнення даної мети, вочевидь, важливо: з одного боку, забезпечити підготовку здобувачів вищої освіти до складання міжнародних іспитів, з іншого ж – забезпечити підготовку здобувачів вищої освіти до засвоєння і викладу лекцій за фахом в рамках міжнародних студентських обмінів.

Професійний вибір здобувачів вищої освіти і їх прагматичний інтерес до навчального предмету стимулює професорсько-викладацький склад до створення нових навчальних модулів, розробці програм курсів відповідно до вимог складання міжнародних іспитів. При цьому завдання вивчення дисципліни здебільшого формулюються наступним чином: розвиток спеціальних умінь і навичок для всіх видів мовленнєвої діяльності формату міжнародного іспиту; відпрацювання основних стратегій виконання

3 Бушуев С.В., Ершова Е.В., Вакалюк А.В. (2012). Организация процесса обучения иностранному языку в транспортном вузе. *Инновационный транспорт*. № 4. С. 49.

екзаменаційних завдань (традиційний і комп'ютерний варіанти); розвиток вміння розуміти професійно значиму іншомовну інформацію в процесі аудіювання і читання, викладу даної інформації в усній і письмовій формах.

При цьому настанова особистості на професійне спілкування не тільки не обмежує рівень володіння іноземною мовою, вимагаючи відмінного знання професійної лексики, а й передбачає обов'язкове використання іноземної мови в соціально-професійному середовищі, що також має на меті розвиток міжкультурної компетенції. Успішні професійні контакти можливі за умови хорошого знання мови, усвідомлення екстралінгвістичної ситуації, розуміння культури соціально-економічних відносин. Отже, особливої актуальності набуває формування міжкультурної компетенції у здобувачів вищої освіти в контексті розвитку академічної мобільності. Адже ж провідною метою розвитку міжкультурної компетенції є досягнення такої якості особистості, яка дозволить їй вийти за межі власної культури і набути якості медіатора культур, не втрачаючи при цьому власну культурну ідентичність.

Принагідно наголосити на тому, що компетентність в міжкультурному спілкуванні розуміється як заснована на знаннях і вміннях здатність здійснювати міжкультурне спілкування за допомогою створення спільного для комунікантів значення того, що відбувається і досягати в результаті позитивного для обох сторін результату спілкування⁴.

При цьому неабиякий і науковий, і суто практичний інтерес становить обсяг і конкретика базових умінь і здібностей, котрі віддзеркалюють процес розвитку міжкультурної компетенції. А саме:

- усвідомлення себе в іншій культурній ідентичності та її повне прийняття, що передбачає освоєння мови, визнання соціальних цінностей і опанування поведінкових шаблонів іншого комунікативного співтовариства; в даному випадку основна мета оволодіння міжкультурної компетенції полягає у вивченні максимального обсягу інформації про іншу культуру;

- досягнення позитивних результатів при спілкуванні з резидентами іншого культурного співтовариства, почасти і в умовах недостатньої поінформованості про основні елементи культури візаві;

- здатність членів певної культурної спільноти домагатися розуміння в процесі взаємодії з представниками іншої культури з використанням компенсаторних стратегій для запобігання конфліктам «свого» і «чужого» і створювати в ході взаємодії «нову міжкультурну комунікативну спільність».

Отже, міжкультурна компетенція постає як практичний навик створення власного уявлення про культури, що співіснують в суспільстві, і здатність незалежно в ній існувати на необхідному та достатньому рівні.

Між тим установлено, що однією з особливостей практики вищих освітніх установ в області професійно-орієнтованого навчання іноземних мов є те, що навіть фахівці, які мають високий рівень володіння іноземною мовою, в ході міжкультурної комунікації відчують значні труднощі в розумінні сенсу іншомовної професійної комунікації через незнання соціальних норм і моральних цінностей, що складають культуру країни, відсутності патернів поведінки, без яких ефективна взаємодія в полікультурному середовищі значно ускладнена. Отже актуалізується така площина порушеної проблеми: сучасний фахівець повинен володіти певним обсягом не тільки мовних, культурологічних та соціокультурних знань, а й вміннями та здатностями, що дозволяють йому якісно проявляти себе в процесі міжкультурного спілкування.

Досвід переконує, що одним із факторів формування міжкультурної компетенції виступають тематичні зустрічі здобувачів вищої освіти із носіями різноманітних культур у спеціально організованому для них комунікативному середовищі, що має для них певну цінність і реальний практично орієнтовний вектор, адже ж здобувачі знаходяться в позиції

⁴ Елизарова Г.В. (2001). Формирование межкультурной компетенции студентов в процессе обучения иноязычному общению: Дис. д-ра пед.наук. СПб. 371 с.

активного суб'єкта. Розширення комунікативного діапазону фахівця також здійснюється за допомогою академічної мобільності. Відомо, що саме Болонська декларація рекомендує кожному здобувачу вищої освіти проводити семестр в іншому ЗВО, переважно закордонному.

За сучасних реалій рівень оволодіння ключовими компетенціями є показником якості отриманої освіти і одним з основних критеріїв мовної підготовки як обов'язкової його складової. Дійсно, володіння іноземними мовами значно впливає на конкурентоздатність і затребуваність майбутніх фахівців, постає важливим фактором їх професійного становлення та соціальної адаптації.

Натомість зберігає й донині питання конструктивних шляхів досягнення зазначених показників мовної компетенції особистості. У ракурсі демократизації освітніх процесів, які відбуваються в українському соціумі, неабиякий методологічний інтерес становить орієнтир і змістовне наповнення підходів щодо вдосконалення освітнього процесу.

У нашому розумінні базові ідеї емпauerмент-педагогіки серед інших форм та методів навчання тісно пов'язані із самоефективністю особистості. Самоефективність – це переконання, що людина контролює своє життя, і що можна вносити позитивні зміни в оточуюче середовище (в тому числі і у власну освіту) самостійно. Самоефективність пов'язана зі своєю особистістю, з тим, як люди розуміють себе або маркують себе⁵.

Зазначимо, що деякі дослідники (М. Мелманн, О. Пометун) стверджують про принципи, що сприяють емпauerмент-педагогіці⁶. Йдеться про наступне: повагу до особистості здобувача вищої освіти, його підтримку; залучення всіх здобувачів вищої освіти до вчення з підкресленням значущості кожної людини у цьому процесі; стимулювання активності з підтримкою питання, а не відповіді; побудовані заняття на основі комунікації, продуктивного та толерантного співробітництва; надавати здобувачу освіти можливість вибирати образ дії, необхідні засоби та час для реалізації; відсутність суперництва, негативного оцінювання.

Не безпідставно дослідники вказують на те, що освітній процес, створений відповідно до емпauerмент-педагогічних норм, довго функціонує за спіральною моделлю: починає діяти мотив для діяльності на основі конкретної зацікавленості, потім відбувається пошук інформації, завдяки чому можливо буде вирішити цю проблему; останнім шагом становиться безпосереднє дійство з подальшим його оцінюванням. У такий спосіб на етапі оцінювання результатів власних дій, на основі появи нових відомостей або осмислення отриманого, природною для особистості є поява мотиву до подальшої діяльності, бажання діяти далі, що створює продовження подальшого руху по розробці за спіральною моделлю.

Вже встановлено стадії у навчанні для стабільного розвитку за час роботи зі здобувачами вищої освіти. Так, перша стадія, заснована на створеному вмісті поля, в якому буде відбуватися активна діяльність; тут має сенс дозволяти самій особистості сформулювати це поле, використовуючи разом зі здобувачами цілеспрямований аналіз в рамках конкретної теми того нового, що виступає мотивом для діяльності. А це можливо на основі аналізу теми через призму власного опитування здобувача щодо його знань, уявлень, способу життя тощо. Провідною ціллю першої стадії буде пошук успішних дій, а це уможливується, якщо почати її з невідомої початкової дослідницької діяльності. Відтак варто пам'ятати, що для того, щоб змінити щось, здобувачу вищої освіти потрібно спочатку виконати дію, яка допоможе йому самому зрозуміти, що потрібно змінити. Друга же стадія у навчанні, побудованому на ідеях емпauerмент-педагогіки, спрямована на рефлексивну освіту, отримання нової інформації, критичний аналіз отриманого в

⁵ Beaumont E. (2010) Political agency and empowerment: Pathways for developing a sense of political efficacy in young adults. *Handbook of Research on Civic Engagement in Youth*. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons, P. 525-558.

⁶ Пометун О. І. (2013) Уроки для сталого розвитку: навчальний посібник для вчителя з навчального курсу за вибором для учнів 8-го класу загальноосвітніх шкіл. Дніпропетровськ: ЛІРА. 100 с.

результаті опитування суб'єктів діяльності того, що і як зроблено, відчуттів здобувача вищої освіти. Таке обстеження дає можливість не тільки ще раз пережити здобутий досвід, але й побачити нові аспекти, котрі спроможні мотивувати до подальшої діяльності особистості. Третя стадія створює інформацію про пошук та його осмислення, про перехід від реальних ситуацій до їх узагальнення та визначення відповідних закономірностей.

Якщо вищезазначене відтворити спрощено, то стає зрозумілим таке: засоби емпайермент-педагогіки спрямовані на власну науково-дослідницьку та освітню діяльність здобувачів вищої освіти, у якій педагог вищої школи буде лише мотиватором та ментором освітньо-наукового процесу.

Слід зауважити на тому, що процес самоусвідомлення необхідності збільшення власної професійної цінності за рахунок академічної мобільності може відбуватися здобувачами вищої освіти як самостійно (без участі педагога), так і через інтеракцію (наприклад, засобами бесід, презентацій можливостей академічної мобільності, обговорення мотиваційних історій про інших здобувачів вищої освіти та реальної оцінки переваг та ризиків запропонованих програм).

Натомість зберігає виключне значення усвідомлення здобувачем необхідності опанування знаннями, вміннями та навичками володіння іноземною мовою як надійним інструментом для реалізації програм академічної мобільності. Це може бути досягнуто у такий спосіб: здобувач вищої освіти, уявляючи своє подальше навчання у іншому закладі освіти, зіткнеться з необхідністю прогнозування базової та фахової комунікації під час такого навчання, що неминуче поставить питання про рівень володіння іноземною мовою та достатність отриманих знань, вмінь та навичок.

Отже у такому випадку викладач повинен допомогти здобувачу освіти проаналізувати власний рівень володіння іноземною мовою, не приховуючи проблемних моментів, виявити прогалини у знанні мови для їх подальшого усунення. Маючи власне бажання, здобувач вищої освіти дієво вмотивований в усуненні прогалин та, таким чином, у ефективному навчанні, що буде мати вплив не лише на реалізацію академічної мобільності, а й на загальний рівень мовної підготовки фахівця, що є однією з передумов особистісно-професійної успішності. Саме останнє і складає пріоритетне завдання емпайермент-педагогіки.

Висновки. Академічна мобільність здобувачів постає як мета сучасної вищої школи, своєрідний результат мотивуючої потужності освітнього процесу. Сприяючим чинником активізації академічної мобільності є іншомовна та іншокультурна компетенції здобувача, адже у такий спосіб забезпечується якісна реалізація освітньо-професійних програм такої мобільності.

У пошуках ресурсів удосконалення особистісно-професійної підготовки конкурентоздатного та мобільного фахівця суттєвим є інтерес до пріоритетів емпайермент-педагогіки.

За умов реалізації методологічних орієнтирів, котрі містить емпайермент-педагогіка, процес усвідомлення ваги опанування компетенціями іноземної мови набуває природності, адже спонукає до участі у програмах академічної мобільності.

У такому контексті роль сучасного педагога буде лише у позиції наставника та координатора навчання здобувача вищої освіти, а власне процес такого навчання буде внутрішньомотивованим потребами здобувача вищої освіти, демократичним та персоналізованим і детермінованим потребами особистості.

Література

Beaumont E. (2010) Political agency and empowerment: Pathways for developing a sense of political efficacy in young adults. *Handbook of Research on Civic Engagement in Youth*. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons, P. 525-558.

Бушуев С.В., Ершова Е.В., Вакалюк А.В. (2012). Организация процесса обучения иностранному языку в транспортном вузе. *Инновационный транспорт*. № 4. С. 49.

Володина Е.В. (2014) Систематизация форм академической международной мобильности студентов. *Вестник Челябинского государственного университета*. Выпуск № 2. С. 93-102.

Гетманская М.Ю. (2016) Образовательные программы по лингвокраеведению как средство формирования профессиональных и общекультурных компетенций в практике обучения русскому языку. *Университетские чтения-2016: Материалы научно-методических чтений ПГЛУ*. С. 131-135.

Елизарова Г.В. (2001). Формирование межкультурной компетенции студентов в процессе обучения иноязычному общению: Дис. д-ра пед.наук. СПб. 371 с.

Пометун О. І. (2013) Уроки для сталого розвитку: навчальний посібник для вчителя з навчального курсу за вибором для учнів 8-го класу загальноосвітніх шкіл. Дніпропетровськ: ЛІРА. 100 с.

REFERENCES

Getmanskaya M.Yu. (2016) *Obrazovatel'nyye programmy po lingvokrayevedeniyu kak sredstvo formirovaniya professional'nykh i obshchekul'turnykh kompetentsiy v praktike obucheniya russkomu yazyku*. Universitetskiye chteniya-2016: Materialy nauchno-metodicheskikh Chteniy PGLU. S. 131-135.

Volodina Ye.V. (2014) *Sistematizatsiya form akademicheskoy mezhdunarodnoy mobil'nosti studentov*. Vestnik Chelyabinske gosudarstvennogo universiteta. Vypusk № 2,. S. 93-102.

Bushuyev S.V., Yershova Ye.V., Vakalyuk A.V. i dr. (2012) *Organizatsiya protsessa obucheniya inostrannomu yazyku v transportnom vuze*. Innovatsionnyy transport.. № 4. S. 49.

Yelizarova V. (2001) *Formirovaniye mezhkul'turnoy kompetentsii studentov v protsesse obucheniya inoyazychnomu obshcheniyu*: Dis. d-ra ped.nauk. SPb., 371 s.

Beaumont E. (2010) *Political agency and empowerment: Pathways for developing a sense of political efficacy in young adults*. Handbook of Research on Civic Engagement in Youth. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons, P. 525-558.

Pometun A.I. (2013). *Uroki dlya ustoychivogo razvitiya: uchebnoye posobiye dlya uchitelya po uchebnomu kursu po vyboru dlya uchashchikhsya 8-go klassa obshcheobrazovatel'nykh shkol*. Dnepropetrovsk: Lira, 100 s.

Brazhnikova A. The resources of empowerment-pedagogy: stimulation of the students' academic mobility by means of development of their foreign language competence.

The article is devoted to the mainstreaming of academic mobility in the modern space of higher education of Ukraine as a means of enhancing the students' foreign language competence and the concretization of foreign language competence's resources in this regard, the advantages of a motivational approach to academic mobility and a way to increase self-motivation as the dominant of empowerment-pedagogy. The role of the educator in the modern environment of stimulating academic mobility as a means of enhancing the students' foreign language competence by means of empowerment-pedagogy is determined.

Key words: *academic mobility, foreign language competence, empowerment-pedagogy, learning motivation.*